

LNF

LIETUVOS
NEGALIOS
ORGANIZACIJŲ
FORUMAS

Dovilė Juodkaitė
2020 m. sausio 15 d.

EUROPOS NEĮGALIŪJŪ FORUMAS

KAS MES ESAME

- 100 milijonų žmonių su negalia
- Nepriklausoma NVO
- Skėtinė organizacija, vienijanti europos ir nacionalines žmonių su negalia organizacijas

Mūsų nariai

- 100 Organizacijų
- Tikrieji nariai
- Nariai stebėtojai
- Asociuoti nariai

Lietuvos negalios organizacijų forumas

- Atstovauja apie 300 000 žmonių su negalia ir jų šeimų
- vienija 14 žmonių su negalia nacionalinių nevyriausybinių organizacijų
- Nepriklausoma, nepolitinė, skėtinė organizacija
- Atstovauja žmonių su negalia interesus dalyvaujant negalios politikos formavime, įgyvendinime ir stebėsenoje
- Stebi JT Neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimą praktikoje

Teisė į darbą

- Neįgalieji Lietuvoje sudaro apie 8-9 proc. visų šalies gyventojų.
- 2018 m. pabaigoje netekto darbingumo pensijos buvo mokamos 245 tūkst. gyventojų
- 2019 m. darbingo amžiaus žmonių su negalia buvo 160 tūkst.
- 2019 m. viduryje atviroje darbo rinkoje dirbo 46798 asmenys su negalia, iš jų 6779 socialinėse įmonėse
- Taigi, Lietuvoje dirba tik apie 27 proc. visų darbingo amžiaus asmenų su negalia
- Konvencijos 27 str.

Apsauga nuo diskriminacijos negalios atžvilgiu

- LT teisės aktai draudžia diskriminaciją dėl negalios, įskaitant darbo srityje
- Tačiau LT teisės aktai nenumato pareigos tinkamai pritaikyti sąlygas (perkeliant Užimtumo direktyvą susiaurintas termino “reasonable accomodation” vertimas)
- Nei vienas LR teisės aktas tiesiogiai neapibrėžia, kad tinkamas sąlygų nepritaikymas laikytinas diskriminacija
- LT teisės aktai nepateikia jokių kriterijų, kurie leistų nustatyti šios pareigos darbdaviui apimtį ir nepateikia jokio paaiškinimo, kaip reikėtų interpretuoti „neproporcingą apsunkinimą“.
- Neužtikrinama Užimtumo direktyvos nuostata, kad „*Pareigos nėra neproporcingai apsunkinamos, jei jam pakankamai atlyginama konkrečios valstybės narės neįgalumo politikos srityje numatytomis priemonėmis.*“

Atsisakymas tinkamai pritaikyti sąlygas = diskriminacija

JT NTK „*diskriminacija dėl neįgalumo* – bet koks išskyrimas, atstūmimas ar apribojimas dėl neįgalumo, kuriais siekiama pabloginti ar paneigti arba dėl kurių pabloginamas ar paneigiamas visų žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių pripažinimas, įgyvendinimas ar naudojimas lygiai su kitais asmenimis politinėje, ekonominėje, socialinėje, kultūrinėje, pilietinėje ar bet kurioje kitoje srityje.

Tokia diskriminacija apima visų formų diskriminaciją, **įskaitant atsisakymą tinkamai pritaikyti sąlygas“.**

JT NTK 2 str.

JT neįgaliųjų teisių komitetas 2016 m. pateikė rekomendaciją Lietuvai **pripažinti tinkamo sąlygų pritaikymo nebuvimą diskriminacijos dėl negalios forma.**

Išvados ir rekomendacijos

tinkamo sąlygų pritaikymo principo nesilaikymas skirtingose gyvenimo srityse - tai viena iš esminių žmonių su negalia diskriminacijos elementų.

Dabartinis teisinis reguliavimas nėra pakankamas, kad sąlygų nepritaikymas neįgaliesiems būtų laikomas diskriminacija.

Būtina

- Pakeisti teisės aktuose įtvirtintą terminą „tinkamas patalpų pritaikymas“ į „tinkamą sąlygų pritaikymą“. Teisės aktuose įtvirtinti „sąlygų pritaikymo“ apibrėžimą, kaip tą rekomenduoja padaryti Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių komitetas.
- Įtvirtinti, kad tinkamas sąlygų nepritaikymas yra diskriminacija, šį papildymą įtraukti į diskriminacijos apibrėžimą.

Švietimas ir informavimas

- Reikalinga šviečiamoji veikla, suteikiant informacijos apie šios pareigos įgyvendinimo būtinumą, aktualumą ir naudą:
- bendrosios šviečiamosios veiklos visuomenei, darbdaviams, švietimo paslaugų teikėjams, paslaugų teikėjams ir kt. apie žmonių su negalia teises ir lygias galimybes, apsaugą nuo diskriminacijos įskaitant sąlygų nepritaikymą.
- Konsultavimas ir gerųjų pavyzdžių pristatymas
- Negalios bendruomenių įtraukimas į tinkamų sąlygų pritaikymo geriausią užtikrinimą